

ABSOLVENT

Když se jednou ráno Albert probudil z nepokojných snů, shledal, že se nenachází na stejném místě, jako kde se včera uložil ke spánku. Přesto se mu však místnost zdála povědomá. Převládal v něm pocit, že v ní strávil značnou část života, jen si ji nedokázal jasně zařadit. Rozhodl se tedy prozkoumat zbytek budovy, ve které se místnost přeci musí nacházet.

Vyšel z místnosti a bez otálení sešel po točitém schodišti do spodního patra. Tam na něj již čekal první zákazník.
„Berete čtvrtáky?“ zeptal se muž s hnědým kloboukem.

„Prosím?“ otázal se Albert, trochu zaskočen mužovým věčným tónem.
„Ptám se, jestli berete čtvrtáky.“
Přestože Albert dosud v místnosti nestál, došel automaticky ke kase a zákazníkovi odpověděl: „Ale zajisté. Chtěl byste během pobytu využívat i místní restaurace? Když zaplatíte předem, bude vás to stát méně.“

Muž s kloboukem na něj chvíli jen zíral. Poté se sám pro sebe ušklíbl a řekl: „Ale proč by ne?“ Načež mu Albert položil do ruky klíč od pokoje. Muž se beze slova odebral směrem k volným pokojům a za rohem zmizel Albertovi z očí.

Než si Albert stihl uvědomit, co přesně se právě stalo, došla do dveří usměvavá recepční. Svižným krokem dokráčela k Albertovi a se soucitným pohledem se začala omlouvat: „Promiňte, že jdu opět pozdě, pane Alberte, ale to víte, já se stále nenaučila odhadnout, kdy se zrovna vzbudíte. Mějte se mnou trochu trpělivosti, prosím vás.“
Na tohle Albert nevěděl, co říct, a tak se jen pokusil o podobně vlídný úsměv a kývnul hlavou. Pak se jen zvedl ze svého místa a zamířil do kuchyně. Začínalo mu připadat poněkud zvláštní, že se perfektně vyzná v hostelu, který předtím nikdy ani nespatriil.

V kuchyni na něj čekala jeho oblíbená snídaneň. Sedm kuchařů tam běhalo okolo, ale v momentě, kdy Albert vkročil do místnosti, se všichni zastavili, aby jej sborovým „dobré ráno, pane Alberte!“ přivítali. Následně si však každý hleděl svého. Albert se pustil do připravených vajíček, neboť si uvědomil, jaký má hlad. Nemohl se však zbavit pocitu, že na něj všichni tajně koukají, přestože všichni kuchaři vypadali, že si hledí vlastní práce.

Po pár soustech Alberta přešla chuť, a tak se zvedl ze svého místa, kde se nacházela lososová cedule s jeho jménem. V ten moment se však vše v kuchyni opět zastavilo. Tentokrát se na něj ale nikdo vlídně neusmíval. Do místnosti vběhla už ne tak usměvavá recepční. S vyděšeným výrazem na tváři přistoupila k Albertovi.

„Všechna ta vajíčka sníte, pane Alberte,” řekla recepční tónem, jenž naznačoval, že se druhé možnosti nedočká.

Albert tedy uposlechl a vajíčka do sebe nasoukal, přestože na ně opravdu neměl chuť. Kuchyně opět obživla a recepční se na Alberta přívětivě usmívala. „Už je pozdě, jdete spát. Já se o to tady postarám.” Albert si uvědomil, že je unavený a trochu spánku by mu prospělo.

Ani nevěděl jak, ale ocitl se opět ve stejném pokoji, ve kterém se dnes probudil. Nebo to bylo zítra? Ano, teď už věděl, odkud tuto místnost zná. Znal ji ze včerejška, z této chvíle. Zítra, když se Albert ráno probudil z nepokojných snů, shledá, že se nenachází na stejném místě, kde se včera uložil ke spánku.

Anonymní, Oktáva B

Důvěra versus Michal

Když se jednou ráno probudil z nepokojných snů, shledal, že vedle něj na roztahovacím gauči sedí neznámá dívka, a odvodil si, že se zřejmě nejednalo o sen. „Michale, cos to zase provedl?” pomyslel si chlapec zklamaně.

Než si však stačil na otázku odpovědět, ozvala se dívka, která si Michala přeměřovala velmi podezíravým pohledem. „Konečně seš vzhůru!” oddechla si. “Hele, včera to byla fakt zábava, ale vůbec jsem si nevšimla těch zarámovaných fotek. Jsi fajn člověk, ale tohle já postě nedělám,” sdělila dívka rozespálému Michalovi, který se teprve teď začal uvědomovat, jak moc ho začala bolet hlava.

Zmohl se jen na krátké a unavené „Dobře, chápu” mezitím, co si slečna oblékala džíny a svetr. Pomalu se posadil a nasadil si brýle. Teď už svou návštěvu viděl ostře a do detailu. Měla zlaté prsteny, modré oči a nespokojený výraz. Právě její výraz Michala náhle rozhodil a dodal mu energii na pokus nějak se s dívkou udobřit: „Počkej! Jak se vlastně jmenuješ?” Ihned, co Michal otázku dořekl, mu došlo, že to asi nebyl nejlepší nápad. Neznámá, který už byla jednou nohou venku z bytu se otočila na podpatku, probodla Michala vraženým pohledem a dveře za sebou s prásknutím zabouchla.

„Proboha!“ Michal sebou hodil na postel. „Proč musím bejt furt takovej vůl?“ Pootočil hlavu k nočnímu stolku. Rámeček byl stejně pozlacený jako prsteny jeho noční návštěvy. Začal přemýšlet o tom, kolikrát bude ještě Elišce přiznávat něco, za co se stydí. Kolikrát jí ještě bude kupovat bílé lilie na usmířenou a kolikrát mu s pláčem všechno promine. Migréna se zhoršila, a tak se ze svých posledních sil natáhnul pro rámeček a otočil ho fotkou dolů. Přemýšlet bude později. Ted se musí trochu vyspat, aby byl večer schopen fungovat. Večeři s Eliškou odložit nemůže.

„Neuvěříš, co nám to Terka zase povídala! Strašná husa to je!“ vyprávěla Eliška s nadšením Michalovi své nejnovější kancelářské drby. Michal se však nemohl soustředit, odpolední spánek mu nepomohl a stále nesl následky včerejší divoké noci. Eliška si ničeho nevšímal a mezitím vesele povídala dál. „Takže tam nakonec šel! Magor, co?“

Zmatený Michal jen souhlasně přikývnul, aby si přítelkyně nemyslela, že ho příběh nezajímá. Eliška však Michala znala velmi dlouho a velmi dobře. I z nejmenšího gesta poznala, jestli má hlad, jestli měl špatný den v práci nebo jestli se pohádal s rodinou po telefonu. Takže pro ni nebyl náročný úkol rozšifrovat výraz, se kterým si prohlížel menu. Náhle se jí sevřel žaludek a v mysli se jí hemžily jen ty nejúzkostlivější myšlenky.

„Míšo,“ změnila tón hlasu, „je ti dobře? Nestalo se něco?“ Chytila ho za ruku a pohledem se mu skrze odlesky brýlí snažila proboujet k unaveným očím. Michal věděl, že jí to nemůže udělat zase. Ne teď, ne tady, a hlavně ne jí! Tentokrát se kousne do jazyka, spolkně svou vinu a bude dobrý přítel! „Nic mi není, miláčku, jen mě v noci bolela hlava, takže jsem se moc nevyspal. Povídej dál, jak to teda bylo s tou Terkou?“ odvětil s laskavým pohledem Elišce.

Dívka mu na pár vteřin upřeně koukla do očí. Michal se cítil, jako by měl každou chvíli vybuchnout. Představa, že se najednou roztříští a nebude už muset nic řešit, ho zvláštním způsobem uspokojovala. Eliška mu zmáčkla dlaň ještě jednou a pokračovala ve vyprávění. „Mise splněna, teď už budu dávat lepší pozor na to, co říká,“ pomyslel si Michal a záhy opět ztratil pozornost.

„Míšo, víš, co mám na tobě nejradši?“ zeptala se s úsměvem Eliška, zatímco se lžičkou šťourala v malinovém sorbetu. „Toho tvýho bavoráka! Ne! Pardon, dělám si legraci zlato,“ zavtipkovala.

„To opravdu netuším, Eli,“ odpověděl popravdě Michal.

„Přece tvou důvěru. Nebojíš se mi říct, co tě trápí nebo mrzí. Asi proto, že víš, že já tě přece za nic nikdy soudit nebudu,“ rozpovídala se dívka.

Michalovi začalo opět brnět v hlavě. Soustředil se na Eliščinu lžičku a na to, jak s ní jemně a něžně manévruje. Byla to skutečně malá lžička, která byla jako stvořená pro Eliščinu drobnou, hebkou ručku. Byla také lesklá, celá pozlacená... Teď už byla bolest hlavy opět k nevydržení. Michal se snažil zahnat vinu myšlenkami na každodenní věci. Jestli před odchodem zhasnul v koupelně, jestli zamknul, ale jediné, na co si vzpomněl, byla skutečnost, že ani nezvednul zlatý rámeček na nočním stolku. Už nemohl dál mlčet. Zvedl hlavu, pomalu si sundal brýle a zahleděl se dlouze Elišce do očí: „Musím ti něco říct.“

Amélie Anna Kodymová, Oktáva B

Povolávací rozkaz

Když se jednou ráno probudil z nepokojných snů, shledal, že jeho žena Marie neleží vedle něj. Celou noc se mu zdálo o tom, co si přečetl včera v novinách.

Kolik už je hodin, že Marie již nespí? pomyslí si. Sedne si na rám postele a chodidla položí na studenou dřevěnou podlahu, která pod jeho tíhou zaskřípe. Pokoj je temný a přes zatažené záclony svítí vycházející slunce, které do pokoje mnoho světla nepřináší, ale ozařuje Josefovou tvář. Oblékne se a jde po schodech dolů do obývacího pokoje.

Usadí se do svého křesla, v němž si včera četl. Marii nikde nevidí. Z venku slyší hrozný hluk. Josef zavře oči, aby se mohl soustředit a poznat, z čeho hluk pochází. V ten moment vběhne do pokoje Marie. „Jsou tady!“ vykřikne zděšeným hlasem.

„Kdo je tady?“ odpovídá Josef.

„No, oni, obsadili město!“

„To snad ne,“ zvedne se Josef z křesla a běží ke skříni. „Jdu pro pasy a peníze, ty vezmi něco k jídlu a sejďeme se u zadního okna.“

Vylezou zadním oknem, které si své jméno vysloužilo díky své strategické pozici. Lze z něj vylézt na střechu, ze které jde seskočit až za plot. Josef a Marie, vzhledem k jejich pokročilejšímu věku, stěží seskočí ze střechy a dají se na útěk. Schovají se pod stromem, kde odpočívají. Josef otevře lahev vody a nabídne ji Marii. V tom uslyší hlasy, které se nesou zpovzdálí. „Tudy, tudy běželi!“ ozve se mladík, z jehož hlasu lze poznat, že je zadýchaný.

„Rychle, jsme ve válce a oni neposlechli povolávací rozkaz!“ křičí druhý mládenec.

Opravdu to jsou oni, pomyslel si Josef. Ty bestie zahájí válku proti našim sousedům a chtějí po mně, abych válčil! A nejen po mně, i po Marii! Josef se

zvedne a chce se dát na útěk, ale zjistí, že už jsou moc blízko. „Na, Marie, tu máš peníze. Uteč, já je zadržím.” Marie Josefa políbí a dá se na útěk.

Josef se probudil z nepokojných snů. Již podruhé za dnešní den. Je ve vlaku. „Kam jedeme?” zeptá se muže sedícího vedle sebe. „Na frontu,” odpoví muž.

„A kdy tam budem?”
„Nevím.”

Josef se porozhlédne kolem sebe a vidí vagon přeplněný lidmi ve vojenských uniformách. Ženy i muže. U některých pochybuje, že jim už bylo osmnáct. Nikdo si nepovídá. Všichni jen mlčí a koukají do země. Vtom přijde do vagonu muž, má vlasy ulíznuté dozadu a pod nosem nagelovaný knír.

„Vidím, že upadá morálka a jakožto váš generál mám povinnost ji zase zvednout. Za dvě hodinky jsme na místě a pak můžete všichni bojovat za svou vlast. Nemáte zač. A jo, tady ještě máte kytaru, můžete si zazpívat třeba Nohavicu.” Usměje se, hodí kytarou po Josefovi, zabouchne za sebou dveře a zamkne.

Kytary se dlouho nikdo nedotkne, nakonec ji Josef uchopí. Stoupne si a říká: „Já nevím jak vy, ale já tu umřít nechci! Bojovat pro nějakýho blba, kterej se usmyslil, že válka je řešení. Pro jeho ego a ambice já život nepoložím. Však po nás chce, abychom vraždili naše sousedy, chce, abychom vraždili lidi! Vždyť bychom ani nepoznali, kdo je kdo, kdyby to nebylo napsaný v rodným listě! Já mám děti a vnoučata a nechci, aby byla válka. Chci je vidět vyrůstat v lásce a míru. A chci ještě vidět Marii, měl jsem přeci umřít na stáří v její náruči, ne tady...”

Nikdo nereaguje, jako by Josef nebyl. Jako by nikdy nic neřekl. Bere si do ruky kytaru a začne hrát jednoduchou melodii. Tichým hlasem prozpěvuje:

„Jsme jen postavičky na bitevním poli,
a posloucháme, co nám říká generál,
a jen čekáme, až nás něco skolí,
on sám by se do tmy vyjít bál. “
Nikdo se nepřidá. Vlak zastaví a všichni postupně vystoupí.

Josef sedí v zákopu se zbraní v ruce. Přiletí k němu dron. Josef se nemůže nijak bránit.

Dron vystřelí. Josef umírá. Ve svých posledních vteřinách přemýšlí o životě, přemýšlí, jak má pravda a láska zvítězit nad lží a nenávistí, přemýšlí, proč s ním ve vlaku nikdo nesouhlasil. Přemýšlí, jestli byl jejich strach silnější než nenávist. Přemýšlí nad Marií.

Rostislav Janovský, Oktáva A

Výročí umělé inteligence

Když se jednou ráno probudil z nepokojných snů, shledal, že jeho digitální budík oznamoval sytě červenou barvou slovo „chyba“, žádné údaje o čase, žádné uložené sny z předchozí noci, žádný protokol s indicií, kde mohlo dojít k chybě v systému. Tomášův oblíbený zachovalý papírový kalendář, v dnešní době požadovaný za historický artefakt, ukazoval čtvrtek 7. června 2186.

Na tento den si Tomáš pečlivě připravil proslov ke 150. výročí technologické revoluce. Bylo to výročí dne, kdy dokázal úspěšně zdokonalit umělou inteligenci, a to do takové podoby, že lidé neměli důvod nadále pracovat a slovo „chyba“ se mohlo vymazat ze slovníku. Tomáš se nervózně podíval z okna svého luxusního domu, kde očekával davы lidí oslavujících jeho úspěch. Ale jediné, co viděl, byla ta stejná auta sousedů, na stejném místě jako včera, a jinak ani nohu. Jediné, na co se dokázal soustředit, bylo to nesnesitelné ticho a alarmující nápis „chyba“ na jeho digitálním budíku.

„Musím pořád snít. Tohle přeci není možné, umělá inteligence přeci nemůže udělat chybu. Já jsem to naprogramoval! Já jsem vymyslel ovládání snů! Já, pouze já a nikdo jiný jsem zařídil, aby všechno fungovalo bezchybně!“ říkal si Tomáš se slyšitelnou nervozitou v hlase. Rozhodl se projít zbytek svého nádherného, moderně vybaveného domu. Okna nebyla zamknutá, kafe se nevařilo a ani jeho elektronický robot mu nepopřál „dobré ráno“ s listem relaxačních možností v ruce. Všechno vypadalo normálně, ale nic nebylo funkční. Tomáš si připadal bezmocně. Ve své hrudi cítil rychle se zvyšující tep. Nebál se scénáře, že by na svoje výročí musel přiznat chybu. Báł se faktu, že chyba v systému z matematického hlediska není možná. Ve zvyšující panice upadl na zem. Schoulený do klubíčka dokázal vnímat pouze to neúprosné, dráždící ticho.

Po době, která Tomovi připadala jako padesát let, bylo nereálné ticho konečně prolomeno. Oknem, které by za normálních okolností mělo být neprůsvitné, proletěl kámen. Pomaličku a obezřetně se k neznámému kameni přiblížil. Hnědým tenkým provázkem k němu byla přivázána zpráva: „Ukážeme to, co si nám vzal.“

Tomáš svižným krokem přešel k oknu, ale venku nikdo nebyl. Z oznámení bylo zřetelné, že nebylo napsáno umělou inteligencí, ale význam Tomáš nedokázal pochopit. V opět absolutním tichu, které Tomáš už nedokázal snést, se přemístil do předsíně. Rozdíl oproti ostatním místnostem byl ihned zřetelný, byla v ní tma. Tomáš měl kromě špičkové obranné technologie nastaveno, že světla v místnostech budou neustále svítit, aby mohl okamžitě zahlédnout jakýkoliv neznámý pohyb. Vedle dveří byl hlavní alarm, opět s červeně alarmujícím nápisem „chyba“. Chystal se k němu přiblížit, ale něco se mu pořád nezdálo. Jeho oči se již dokázaly přizpůsobit tmavému prostředí, a tak se pořádně rozhlédl. Všiml si několika kabátů, jeho oblíbeného doplňku. Skříň, botník a zrcadlo byly na správném místě. Přešel k velkému zrcadlu, aby se podíval, jestli se mu nic přes noc nestalo. V ten moment zamrzl na místě. Pro Tomáše nesnesitelné ticho bylo vyrušeno jeho zrychleným, vystrašeným dýcháním. Kabáty byly na správném místě, ale boty vždy uklízí výhradně do botníku, ne pod kabáty. Poslední, co si pamatoval, byla snaha vykřiknout a bolestivý úder do spánku.

Probudil se v obývacím pokoji v louži své krve, obklopený neznámými lidmi v jeho kabátech. Postupně Tomášovi vysvětlili, jaký je jejich cíl. Po chvíli Tomáš konečně pochopil, co se stalo. Chyba nebyla v jeho matematických schopnostech, ale v lidském charakteru. Lidé potřebují důvod se zlepšovat, mít smysl života. Ať už je to práce, vzdělání, nebo láska k nějaké aktivitě. Tomáš pochopil, že nahradit každý úspěch života umělou inteligencí není ta správná cesta...

Jeho smrtí se svět vrátil do původních kolejí a lidstvo konečně získalo zpět možnosti se zlepšovat a bavit.

Anonymní, Oktáva A

Když se jednou ráno probudil z nepokojných snů, shledal, že jsou mu kalhoty jeho pyžama poněkud upnuté. Tibor Zbořil nedávno oslavil své třinácté narozeniny na kolejích osmiletého gymnázia, kde navštěvoval třetí ročník. Tak tomu bylo až do toho osudného rána. Když se Tibor rozhlídl kolem sebe, uvědomil si, že se stále nachází ve svém pokoji na kolejích. Něco se mu ale nezdálo. Na stole svého spolubydlícího Čestmíra Vrány si všiml hromady neznámých knih a učebnic, která tam ještě včera večer neležela. Na nejbližší z nich stál velkým tiskacím písmem nápis Literatura v kostce: příprava k maturitě. Tibor se podíval na svůj telefon a nemohl věřit svým očím. Podle internetu se probudil o pět let později. Přestože byl Tibor v šoku, rozhodl se vylézt z postele a ustrojit se. Venku snad zjistí, co se to vlastně děje. Ve skříni našel uniformu pro žáky vyššího gymnázia. Pomyslel si, že teď už je asi oktávánem.

Na snídani si Tibor přisedl k Vránovi. Málem by ho nepoznal. Nechal si narůst knír a měl teď vlasy sčesané dozadu. Prozradila ho jeho výška. Vždycky byl nejvyšší z ročníku, nyní však musel měřit přes dva metry.

„Ahoj,” řekl Tibor, když si sedal ke stolu. Jeho spolubydlící neodpověděl, jen dál přežvykoval kus rohlíku.

Po chvíli se ale přece jenom ozval: „Tak co, připravenej?”

V tu chvíli to Tiborovi došlo. Byl přece květen jejich maturitního ročníku. Zanedlouho se musela konat maturita. Zeptal se proto: „Kdy se to vlastně dělá?”

„Kdy asi? Dneska přece!” odpověděl Vrána.

Tibor celé věci rozuměl stále méně a méně. Nejdřív se probudí o pět let starší a teď ke všemu má ještě maturovat? To už ho Vrána doslova vlekl za rukáv jednou z dlouhých školních chodeb. Tímto způsobem došli až ke skupině studentů čekajících před zavřenými dveřmi. Každý měl v ruce sešit, či knihu a pilně se učil. Tibor v nich začal rozpoznávat své spolužáky. Pak se otevřely dveře a plešatý muž vyvolal Tiborovo jméno. Vrána popostrčil svého přítele a ten pomalu vykročil.

Zastavil se před plešatým mužem, který si Tibora dlouze a přísně prohlédl. Když se Tibor pokusil nahlédnout do místnosti, uviděl pouze černočernou tmu.

„Ty sem nepatříš, že?” zeptal se znenadání bezvlasý chlapík, zatímco si strčil obě ruce do kapes.

Tibor se na něj nechápavě otočil. Až teď si všiml mužovy výstřední kravaty. Z modrého podkladu se na něj koukal malý lev. Viděl tuto kravatu snad už někdy? Muž zopakoval svoji otázku, když si Tibor vzpomněl, že čtrnáctiletý Vrána nosíval ponožky se stejným lvím motivem. To už však cítil, jak k němu přichází plešatý pán a začíná mu obvazovat kravatu kolem očí.

Když se Tibor vzpamatoval a sejmul si kravatu z očí, zjistil, že sedí opět na své posteli. Učebnice už na stole neležely a ve skříni na něj čekala jeho obvyklá uniforma. Všechno jako by se vrátilo do původního stavu. Nebýt kravaty, kterou stále třímal v pravé ruce, myslel by si, že se mu to jenom zdálo.

Anonymní, Oktáva A

Cesta na vrchol

Ať už sportovci, vědci, umělci, či podnikatelé, každý by se chtěl stát tím nejlepším ve svém oboru. I přes veškeré úsilí se to však nemusí okamžitě dařit. Často jsou tedy ti, kteří úspěchu dosáhli, obviňováni z toho, že jejich výsledky nejsou zásluhou jejich vytrvalé tvrdé práce, nýbrž shodou náhod. Zdrojem těchto obvinění může být žárlivost, ale i fakt, že vlastnosti a přístupy, které napomáhají jedinci se dostat na vrchol, nejsou vždy očividné a dějí se takzvaně „za oponou”.

Vytrvalost je právě klíčovou vlastností pro dosažení vlastních cílů. Začátky jakékoliv dovednosti vyžadují tvrdou práci a odhodlání pokračovat a zlepšovat se i přes to, že zprvu nejsou vidět žádné pozitivní výsledky. Pilný student i sportovec se musí nejdříve dostat přes neznámo a vybudovat si základ dovedností, o které se později bude moci opřít. Studium mezinárodní maturity IBDP je pro to ideálním důkazem. Studenti, kteří ze začátku nežískali vědomosti o práci se zdroji, psaní esejí či „time managementu”, mají větší problém zvládat nabývající množství učiva a zodpovědnosti. Právě bez vytrvalosti, pilné organizace zápisků a pravidelného studia může student obdržet nižší maturitní výsledky. Podobně to mají sportovci, kteří se bez pravidelného trénování a udržení kondičky rozhodně neobejdou.

Talent v této situaci nehraje významnou roli. Je pravda, že vrozená schopnost (například pochopit složité matematické vzorce, nebo u sportovce mít od přírody větší plíce) může práci ulehčit, ale bez zájmu či vášně pro daný obor nemůže danému člověku jakkoliv výrazně pomoci. Vlastníci těchto talentů se na ně totiž začnou neskutečně spoléhat, ale zanedbají vlastní přípravu a rozvoj.

Naopak ti, kteří jsou svým kolegům a nadřízeným schopni ukázat zájem rozšířit své dovednosti a pomoci ostatním, jsou viděni jako zodpovědní a úspěšní členové komunity. Bez zájmu, či vášně se člověk nedokáže zlepšovat. Úspěch není náhoda, protože dobrá reputace otvírá lidem bránu více možností, ať už to jsou stáže, pracovní pozice, nebo rozvojové programy. Součástí úspěchu a prosperity je mít jasný cíl, který se dá dodržet díky vytvoření podrobnějšího plánu a zakomponování klidového režimu. Udržení fyzického a mentálního zdraví se tak stane zvykem, čímž se sníží možnost vyhoření.

Společnost se skládá z různých lidí z různých vrstev a s různými zájmy. Tohle tvoří iluzi, že jsou některé úspěchy snadněji dosažitelní než jiné. Avšak vytrvalost, vášně a aktivní přístup nám dokazují, že je na každém jednotlivci, jak se svým oborem naloží. Jak se doma říká: „Bez práce nejsou koláče.“ Pokud existuje ochota obětovat vlastní čas, cesta na vrchol se stane jasnější.

Veronika Šaterová. Oktáva B

Cesta na vrchol

Na náhrobku Charlese Bukowského, amerického spisovatele, básníka a vášnivého alkoholika, leží prostá fráze: „Nesnaž se.“ Tento epitaf povedeně odráží sentiment, jenž se často objevuje v jeho dílech, a to sentiment pesimismu ohledně našeho světa. Jeho cynismus vůči světu byl způsobem jeho vlastním životem. Kvůli své závislosti měl problémy s udržováním prací a jediné, co dlouhodobě dělal, bylo psaní. Přestože psaní byla jeho životní láska a dával do ní dostatek práce, nebyl většinu života schopen najít úspěch. Až později ve svém životě – poté, co se nad ním slitoval jeden vydavatel a vydal jeden z jeho textů – našel celosvětovou slávu. Jeho epitaf se tedy dá pochopit jako opovržení dogmatického postoje vůči úspěchu – čili píše vás na vrchol nedostane a záleží jen na štěstí, a v tom případě se snažit nemá vůbec žádnou cenu.

Je úspěch tedy jen o štěstí? James Fleming opovrhoval řádným čištěním petriho misek, až do jedné víkendové dovolené. Když se totiž vrátil, našel v miskách plíseň, jež efektivně likvidovala bakterie. Štěstí tedy stálo i v objevu penicilínu, pravděpodobně největšímu lékařskému objevu 20. století. Objevu, jenž od té doby zachránil nespočetně lidských životů. A Flemingovi, tehdy nepečlivému laboratornímu pomocníkovi, zaručil místo v panteonu dějin jakožto otce antibiotik.

Jak Bukowski, tak Fleming určitě měli nějakou zásluhu na tom, co jim přineslo úspěch, avšak svět je plný příběhů, kde nezasloužilí našli úspěch ať již díky

náhodě, nepotismu, či neschopnosti těch kolem nich. Existuje ale zároveň i řada lidí, již do svého snu dají vše, co mají, a stejně nikdy neuspějí. A pak v pravém středu leží ti, kteří úspěch nenalézají ani po letech tvrdé práce. Kde tedy leží pravda o úspěchu?

Jakožto u většiny věcí v životě, pravda leží někde uprostřed a vlastně nikde. Úspěch pramení z mnoha vlastností, činů a událostí, nad kterými nemáme vždy kontrolu. To vysvětluje, jak se z pilného alkoholika stane neschopný autor a jak se z neschopných tupců stanou císaři. Je toto důvod, proč uposlechnout Bukowského radu a čistě se nesnažit? Na to si musí každý udělat názor sám. Pokud se ale jeden rozhodne pro zpropadenou štěstěnu, jiný se nechá volně unášet proudem osudu, měli by oba vědět, že to, jak vše dopadne, nemůžeme nikdy zcela předpokládat.

A pokud i to je až moc děsivá představa, je dobré si vzpomenout na to, že úspěch je pojem relativní. Záleží tedy na tom, aby si ho každý nastavil sám. Někdo může za svůj osobní úspěch brát to, že nikdo jiný nemá na bankovním účtu vyšší cifru. Někdo jiný zas to, že má baráček v nějaké vsi a hromadu lidí, co ho mají rádi. A ani jedna z těchto cest či cílů není špatnou možností.

Josef Stejskal. Oktáva B

Role náhody v úspěchu

Takzvaní obyčejní lidé často vzhlížejí ke sportovcům, vědcům, umělcům či podnikatelům a závidí jim jejich úspěchy. Je ale důležité podotknout, že tito lidé dosáhli svých ambiciózních cílů díky odhodlanosti, vytrvalosti a vášni pro svůj obor. I přes tento fakt ale hraje zásadní roli také štěstí, bez kterého by nikdo z našich oblíbených herců, sportovců či dalších celebrit nedosáhl své slávy.

Světověznámý americký herec Chris Pratt se mnohokrát vyjádřil k roli štěstí ve své kariéře. Ve svém mládí vystudoval herectví a léta se snažil vstoupit do Hollywoodu, ale nic se mu nedařilo. Přes to, že by talentovaný a pracovitý, což můžeme vidět dle jeho dnešního úspěchu, ho žádný režisér do svého filmu ani seriálu nechtěl. Proto pan Pratt pracoval jako číšník, kde si ho náhodou všiml filmový producent, který mu následně nabídl příležitost prokázat svůj talent. Následně dostal roli v seriálu Parks and Recreation, který fungoval jako katalyzátor jeho budoucí kariéry. Pan Pratt opakuje, že všechno jeho talent a tvrdá práce by byla k ničemu, kdyby si ho toho dne daný producent nevšiml a nedal mu příležitost prokázat své schopnosti. On a mnoho herců s podobnou zkušeností z mládí tvrdí, že v samotných Spojených státech existují tisíce talentovaných, motivovaných a odhodlaných

herců, kteří nikdy nedostanou příležitost prokázat své schopnosti. Proto si myslí, že pouhá náhoda hraje důležitou roli v úspěchu všech úspěšných lidí.

Podobný fenomén můžeme také pozorovat v akademické sféře. Mnoho studentů nikdy nedostane příležitost manifestovat svůj talent či schopnosti. Použijme například školský systém ve Spojených státech amerických (dále USA). Afroamerická či jinak řečeno černošská komunita trpí kvůli strukturálním problémům, které slouží jako bariéry proti zlepšení jejich statusu ve společnosti. Osoby s tmavou pletí mají mnohem větší šanci skončit v žaláři nežli běloch, a to i přes jejich nevinu. Tímto mnoho mladých z afroamerických komunit přijde o šanci absolvovat své studium. Podobný efekt má také kvalita výuky. Státní školy v převážně černošských komunitách mají průměrně horší kvalitu lektorů, podpory či financí než ty v bělošských komunitách. Kvůli těmto a mnoho dalším faktorům je v USA mnohem méně afroamerických vědců či vzdělavců než těch bílé pleti. Proto bych nadále argumentoval, že náhoda hraje zásadní roli v úspěchu jedince, jelikož v mnoha zemích fakt, že se narodíte do „špatné“ rodiny několikanásobně ztěžuje cestu k úspěchu mnoha mládencům.

I přes všechny tyto zmíněné překážky se ale objeví ti, kteří dosáhnou neuvěřitelných věcí za pomoci pouhé tvrdé práce a odhodlání. Skvělým příkladem je například vědec Stephen Hawking, který byl kompletně paralyzovaný po celém těle, život strávil na vozíčku bez schopnosti jakkoliv přirozeně komunikovat. I tak se ale zapsal do dějin jako jeden z nejúspěšnějších astrofyziků v historii lidstva. Hawking je často považován za nejvýznamnějšího fyzika po Albertu Einsteinovi. Jeho příběh dokazuje, že i nejhorší podmínky se dají překonat za pomoci tvrdé práce, talentu a odhodlání.

Na závěr si tedy myslím, že ve většině případů hraje pouhá náhoda velikou roli v úspěchu daného jedince. Mnoho z nás má potenciál či píli, a i tak nedosáhne slávy, kterou si zaslouží. Na druhou stranu, Ernest Hemingway sám řekl ve svém díle Stařec a moře: „Spoléhám raději na své schopnosti než na štěstí. Aspoň tak budu schopen uchopit příležitost, pokud se mi zjeví.“ Proto si myslím, že pilný, odhodlaný a pracovitý přístup vede k dosažení cílů, jelikož jedinci umožní uchopit příležitosti, které se mu nabídnou.

Daniel Adamec, Oktáva B